

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de özellikle S Tipi ve Yüksek Güvenlikli (Y Tipi) kapalı ceza infaz kurumlarında uygulanan infaz rejiminin, mahpusların temel hak ve özgürlükleri üzerindeki etkilerinin, ulusal ve uluslararası hukuk bakımından ortaya çıkan sorunların, bu kurumların mimari yapısının insan onuru, ruh sağlığı ve yeniden toplumsallaşma ilkeleri üzerindeki sonuçlarının araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

GEREKÇE

Ceza infaz kurumları yalnızca özgürlüğün sınırlandırıldığı yapılar değil; aynı zamanda devletin ceza politikalarının, insan haklarına yaklaşımının ve hukuk devleti anlayışının en görünür alanlarından biridir. Bir infaz sisteminin niteliği, yalnızca güvenlik tedbirleriyle değil, insan onurunu koruma yükümlülüğüne ne ölçüde bağlı kaldığıyla değerlendirilmelidir.

Son yıllarda Türkiye'de faaliyete geçirilen S Tipi ve Yüksek Güvenlikli (Y Tipi) ceza infaz kurumlarında uygulanan infaz rejimi, başta mahpuslar, aileleri, hukukçular, insan hakları örgütleri ve sağlık meslek örgütleri olmak üzere çok sayıda kesim tarafından ciddi eleştirilere konu edilmektedir.

Bu cezaevlerinde mahpusların günün yaklaşık yirmi üç saatini tek kişilik odalarda geçirmek zorunda bırakıldığı, sosyal temasın son derece sınırlı olduğu, ortak yaşam alanlarının fiilen kullanılamadığı, açık havadan yararlanma sürelerinin oldukça kısıtlı tutulduğu ve mahpusların uzun süreli yalnızlaştırmaya maruz kaldığı yönünde çok sayıda iddia kamuoyuna yansımaktadır.

Bilimsel çalışmalar, uzun süreli sosyal izolasyonun birey üzerinde depresyon, anksiyete, travma sonrası stres bozukluğu, bilişsel gerileme, uyku bozuklukları ve intihar riskinde artış gibi ağır psikolojik sonuçlar doğurabileceğini ortaya koymaktadır. Birleşmiş Milletler Mahpuslara Muameleye Dair Asgari Standart Kuralları (Nelson Mandela Kuralları), 15 günü aşan uzun süreli tek başına tutmayı insan hakları bakımından ciddi sakıncalar taşıyan bir uygulama olarak değerlendirmekte; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında da uzun süreli izolasyonun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesi kapsamında kötü muamele yasağı bakımından değerlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Anayasa'nın 17'nci maddesi herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkını güvence altına almakta; 19'uncu maddesi kişi hürriyeti ve güvenliğini düzenlemekte; 90'ıncı maddesi ise temel haklara ilişkin uluslararası sözleşmelere üstünlük tanımaktadır. Bunun yanında 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un temel amacı yalnızca cezalandırma değil, hükümlünün yeniden topluma kazandırılmasıdır.

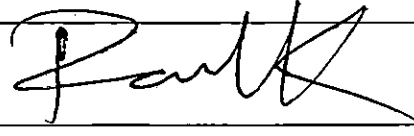
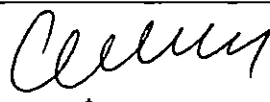
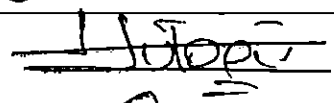
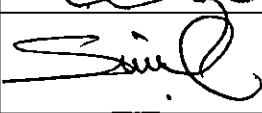
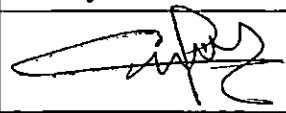
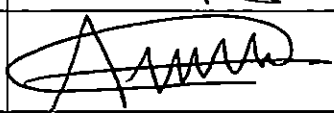
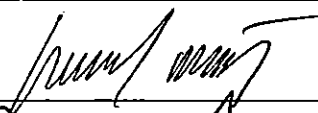
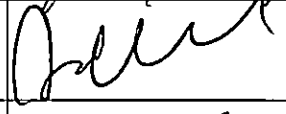
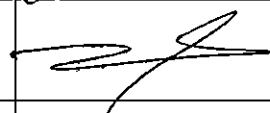
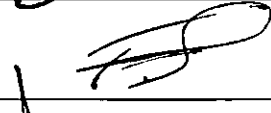
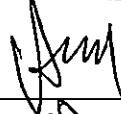
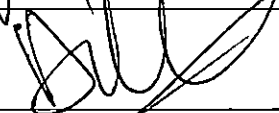
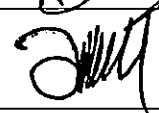
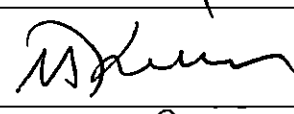
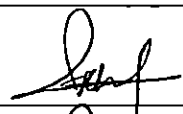
Ancak bireyin uzun süreli yalnızlaştırılması, sosyal ilişkilerden koparılması ve sürekli gözetim altında tutulması yönündeki uygulamaların, infaz hukukunun yeniden toplumsallaştırma amacına ne ölçüde hizmet ettiği hususu kamu vicdanında ciddi soru işaretleri oluşturmaktadır.

Öte yandan cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine ilişkin iddiaların bağımsız biçimde incelenmesi, infaz rejiminin ulusal ve uluslararası insan hakları standartlarıyla uyumunun değerlendirilmesi ve gerektiğinde mevzuat değişikliklerinin yapılması hukuk devleti ilkesinin doğal gereğidir.

Bu kapsamda;

- S Tipi ve Yüksek Güvenlikli ceza infaz kurumlarının mimari yapısının mahpusların fiziksel ve ruhsal sağlığı üzerindeki etkilerinin,
- Bu cezaevlerinde uygulanan infaz rejiminin uluslararası insan hakları standartlarıyla uyumluluğunun,
- Sosyal faaliyet, eğitim, spor, ortak yaşam, aile görüşü ve avukat görüşü haklarının fiili kullanım durumunun,
- Sürekli kamera gözetimi ve yoğun güvenlik tedbirlerinin mahpusların özel hayatı ve insan onuru bakımından doğurduğu sonuçların,
- Psikolojik destek, sağlık hizmetleri ve rehabilitasyon uygulamalarının yeterliliğinin,
- Tecrit niteliği taşıdığı ileri sürülen uygulamaların kapsamının ve sonuçlarının,
- İnfaz hukukunun temel amacı olan yeniden toplumsallaştırma ilkesinin bu kurumlarda ne ölçüde gerçekleştirilebildiğinin,
- Uluslararası iyi uygulama örnekleri ile Türkiye'deki mevcut sistem arasındaki farklılıkların,

tüm yönleriyle araştırılması, sorunların tespit edilmesi ve gerekli yasal ile idari düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması kamu yararı açısından zorunluluk arz etmektedir.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	